

JUS4121 – Rettsøkonomi

Hjemmeeksamen våren 2022

Utlevering av oppgaven: 25. april kl. 08:45

Innleveringsfrist: 25. april kl. 13:30

.....
Det er tre oppgaver hvorav de to første teller 40 % og den siste 20 %.

Oppgave 1

I et lokalt marked for håndverkstjenester er det to konkurrenter. Disse har en timekostnad på 750 kroner. Så lenge de ikke samarbeider, vil de sette en pris lik timekostnad. Etterspørselen etter håndverkstjenester er fallende, og kan illustreres ved hjelp av en rettlinjert relasjon.

- a. Illustrer likevekten i det lokale marked for håndverkstjenester i et diagram med pris på Y-aksen og omsatt kvantum på X-aksen. Vis og forklar begrepene konsument og produsentoverskudd. Diskuter hvorvidt det er sannsynlig at produsentoverskuddet blir null i en langsiktig likevekt.
- b. De to håndverksbedriftene forsøker å få til en stilltiende sammenkomst om å sette en høyere timepris. Illustrer i diagrammet den nye likevekten dersom de lykkes i å opprette et monopol.
- c. Ved å samarbeide om pris øker de to håndverksbedriftene sin profitt med 1,5 millioner kroner pr. år. Hvorfor er det likevel ikke ønskelig at håndverksbedriftene opptrer som monopol?
- d. Konkurransetilsynet intensiverer sin etterforskning av mulig samarbeid mellom håndverksbedrifter. Det gjør at det er en viss sannsynlighet for å bli oppdaget og dømt. Anta at denne er 20 %. Boten for prissamarbeid er satt til 5 millioner kroner. Vil bedriftene avstå fra å samarbeide?
- e. Ytterligere to håndverksbedrifter etablerer seg. Gevinsten ved et prissamarbeid mellom de fire bedriftene er nå 0,75 millioner kroner per bedrift. Hvorfor er det rimelig at gevinsten ved å samarbeide går ned? Gå ut fra at sannsynlighetene for å bli oppdaget og



Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

dømt fortsatt er 20 %. Hvor høy må en bot være for at håndverksbedriftene ikke skal ønske å samarbeide i neste periode?

Oppgave 2

Flere bedrifter i et land slipper ut samme type forurensning. Forurensningen fører til skader på miljø som er uavhengig av hvor utslippene er lokalisert. Bedriftene har i ulik grad mulighet til å redusere sine utslipp.

- Gjøre kort rede for hvordan man kan komme frem til en «marginal rensekostnadskurve» for de samlede utslippene.
- Tilknyttet utslippene er det også en «marginal skadekostnadskurve». Forklar kort hvordan man kan utlede en slik kurve.
- Samfunnsøkonomer vil argumentere for at det finnes et «mest gunstig utslippsnivå». Hva kjennetegner dette nivået, og hvorfor er det ikke alltid mest gunstig å kutte samtlige utslipp?

Anta at det mest gunstige utslippsnivået innebærer at de samlede utslippene må kuttes med 50 %. En fraksjon på Stortinget ønsker å innføre en lov som sier at samtlige bedrifter må kutte sine utslipp med 50 %, mens en annen fraksjon vil innføre et kvotemarked hvor hver enkelt bedrift får tildelt fritt omsettbare kvoter tilsvarende 50 % av deres historiske utslipp.

- De som ønsker et kvotemarked, hevder at dette vil bli billigere for samfunnet. Forklar hvorfor dette sannsynligvis er tilfelle.
- De som er imot kvotemarkedet, hevder at det er urettferdig fordi noen bedrifter kan «kjøpe seg fri» fra forpliktelser til å kutte utslipp. For at noen bedrifter skal kunne slippe ut mer enn 50 % av sine historiske utslipp, må noen andre bedrifter rense mer enn 50 % av sine historiske utslipp. Diskuter hvorvidt disse bedriftene vil mene at kvotemarkedet er «urettferdig»?
- En tredje fraksjon politikere mener at det er mye enklere å sette en lik skatt på utslipp for alle bedriftene. Bruk en figur med utslipp på X-aksen og kroneverdi på Y-aksen til å vise hvor høy en slik skatt må være for å nå målet om 50 % utslippskutt.
- Hva tror du bedriftene foretrekker; utslippsskatten eller det skisserte kvotemarkedet? Bruk figuren fra oppgave f) til å resonnerer deg frem til svaret.



Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

- h. Den tredje fraksjonen politikere får gjennomslag, men må gå med på at en gruppe bedrifter skal få fritak fra skatten ut fra distriktshensyn. Hva betyr det for nivået på skatten når utslippene fortsatt skal kuttes med 50 %? Hva er den samfunnsøkonomiske kostnaden av fritaket?
- i. Et alternativ var at alle bedrifter skulle få den samme skatten, men at spesielt utsatte distriktsbedrifter skulle få utbetalt noe av inntektene fra utslippsskatten som kompensasjon. En politiker spør deg hva du synes om dette. Hvilke råd vil du gi henne?

Oppgave 3

For å finansiere produksjonen av kollektive goder må det offentlige kreve inn skatter. Det gjøres blant annet ved å ilegge skatter på varene og tjenestene som blir produsert av privat sektor.

- a. Hva er et kollektivt gode? Gi noen eksempler på kollektive goder.
- b. Hvorfor er det i mange tilfeller hensiktsmessig å la offentlig sektor produsere kollektive goder?
- c. Vis hvordan en stykkskatt påvirker markedslivekten i et varemarked med fallende etterspørselskurve og stigende tilbudskurve.
- d. Bruk figuren til å vise endringene i konsument- og produsentoverskudd, og til å forklare det samfunnsøkonomiske tapet som oppstår ved stykkskatten.

Alf Petter Høgberg

Faglig eksamensleder

Oslo, våren 2022



Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854